

unison

SVENSKA UNILEVERS TIDSKRIFT NR 6 1973

I ÅR TOG DE HAND OM 50 TON TVÄTT — MEN DE VILL HA MER

De som utnyttjat förmånen att skicka sin tvätt till Sunlight i Nyköping och plockat upp den väldoftande rena och snyggt manglade tvätten, har nog många gånger sänt en tacksamhetens tanke till dem som står bakom detta jobb.

Unisont tittade in bakom kulisserna på SUNLIGHTS TVÄTTERI.

— 50 ton tvättgods beräknas passera här i år berättar Elsa Agnarsson, arbetsledare och ansvarig för Sunlights tvätter i Nyköping.

— Hela avdelningen är ett provtvätter och vi är i starkt behov av tvättgods. Det är därför vi tvättar privatgods så pass billigt. Maskintvättning och mangling kostar 1:60 per kilo. Strykning, pressning och handtvätt kostar 4:80 i timmen. Det brukar ta dryga fjorton dagar för stockholmarna, innan de får tillbaka sin tvätt. För personalen i Nyköping går det lite snabbare.

En uträkning jag har gjort och som jag tycker är intressant är dessa prisjämförelser: En person här hade lämnat in 11 kg maskintvätt och fick betala 30:80. Då ingick dessutom stryk-

ning i nästan tre timmar. Hade han lämnat in till en tvätt här i Nyköping hade kostnaden blivit 90:15 och om han lämnat till en av de billigare tvätterierna i Stockholm hade han fått betala 140:45. Vi kommer dock att höja våra priser något nästa år.

Helst lakan, örngott och handdukar

Provtvättningen har ökat så mycket att man behöver få in minst 500 kilo tvättgods i veckan. Visserligen provtvättas inte mer än ungefär 100 kilo, men det måste finnas urval. Det man främst efterlyser är lakan, örngott och handdukar, men även annan tvätt tas emot. För närvarande är det ungefär 50 personer per vecka som skickar in sin tvätt.

Skicka gärna tvätt i små portioner

— Vi har en ojämn belastning och speciellt mycket före semestrar och jul. Det vore bra, om man kunde ta för vana att regelbundet plocka med sig tvätt, en gång i veckan eller var fjortonde dag. Man behöver inte samla på sig mängder, som ju också är tunga att forsla. Vi tar alltså gärna emot småportioner och man ska inte heller dra sig för att skicka med ordentligt smutsad tvätt.

Tvätteriet tar alltså gärna emot tvätt från anställda. De som främst utnyttjar detta är personalen i Nyköping och

Stockholm. Mellan Nyköping och Stockholm sker nämligen regelbundna transporter. — För de som bor i andra delar av landet, kan det kanske vara praktiska problem med transporterna, men jag vill betona, att alla anställda inom koncernen är välkomna att skicka hit sin tvätt.

Lär sig varandras jobb

Fem och ibland sex personer arbetar vid tvätteriet, förutom Elsa. Man arbetar dagtid just nu under hösten—vintern mellan 7.18—16.30. Inom avdelningen vill man helst att alla ska lära sig varandras sysslor, även om var och en blir specialiserad på olika uppgifter.

Vad händer med tvätten?

— Tvättgodset tas emot av personalen här som kollar tvättnotan, märker tvätten, sorterar och väger upp den. Personalen från laboratoriet sorterar i sin tur ut av den märkta tvätten, det som skall provtvättas. Kulört tvätt, dukar och arbetskläder etc provtvättas normalt inte, utan sådant tar vi hand om direkt. Efter provtvättningen efterbehandlar vi tvättgodset och ibland tvättar vi om det.

Utrustningen består av tre egna maskiner, som rymmer 50, 24 och 10 kilo. Dessutom finns ett antal maski-

ner, som maskinfabrikerna bett oss testa. Dessa sköts av laboratoriepersonalen. Torktumlare, centrifug, torkskåp och en anordning i taket, där vi hänger upp syntetiska gardiner, som får dropptorka hör också till inventarierna, liksom två strykpressar och en mangel.

Efter avslutad behandling viks tvätten och läggs in i hyllor, som är märkta med samma nummer som respektive persons tvättgods. Vid nedpackningen kollas tvätten av mot tvättnotan.

Lyckligtvis blir det mycket sällan fel på tvättgodset i samband med hanteringen här, men när det händer kontaktar vi ägaren och kommer överens om ersättningen.

Några tips

De moderna kulörta borddukarna bör tvättas i samma temperatur som vit-tvätt. Det är annars svårt att få dem rena. Dessa dukar bör därför vara färgbäständiga och tillhörande servietter tvättas samtidigt, av den händelse någon färgavmattnings skulle ske.

Gardiner, som kanske hängt uppe länge eller är gamla, kan vara sköra och uttorkade av solljus. De kan gå sönder bara av att komma i vatten.

Använd de nya tvättnotorna och skriv rätt anställningsnummer tydligt

— Vi har sedan i somras — i samband med införande av AG-datalön — nya tvättnotor. Dessa används som underlag vid debiteringen — kostnaden dras på lön, med vissa undantag, då vi skickar faktura. Använd därför inte de gamla tvättnotorna, för då måste jag skriva om dem här, ber Elsa. — Och var noga med att skriva rätt anställningsnummer så tydligt som möjligt. Otydliga eller felaktiga anställningsnummer kan medföra att en stor apparat dras igång, som t ex idag: Datamaskinen på Dafa i Stockholm hade skrikit att numret inte fanns. Det hade tolkats fel vid stansningen. Dafa ringde avlöningskontoret här i Nyköping, som i sin tur ringde hit. Jag får leta i en tjock bibba och hittar till slut aktuell tvättnota. Namnet på den gjorde att jag i en annan förteckning kunde hitta det rätta anställningsnumret. Men det är lite onödigt jobb.

Maskintvättare sedan augusti är

Britt-Louise Johansson. Hon har varit på tvätten sedan 1969 och prövat de flesta jobben. Bortåt 1 100 kilo tvätt i veckan passerar Britt-Louises händer. Hon tvättar, sköter centrifugeringen och torkningen. — Jag gillar det här jobbet och ansvaret detta medför. Visserligen sorteras kläderna innan jag får dem, men jag har det yttersta ansvaret för att det inte följer med något in i maskinen, som färgar eller kan förstöras.

Greta Björk har arbetat på tvätten i sju år och är specialiserad på pressning och packning. Hon och *Gunild Liljerot*, sex år på tvätten, tycker det

är roligt att känna igen tvätt, som återkommer. — Vi har många trogna kunder, de flesta stockholmare. Gunild brukar vikariera som maskintvättare, arbetar vid pressen, handstrykningen, handtvätten och märkningen.

Gun Magnusson är den färskaste på tvätteriet och är där för utbildning. Avsikten är att hon ska alternera mel-

lan fabriken och tvätteriet. Hon arbetar mest med mangling, men hjälper också till med strykning och märkning i syrummet. Hon tycker om jobbet på tvätten, för det är rent och ett av skälen till att hon arbetar på Sunlight är arbetstiderna. Hon har hem och två barn att sköta, så hennes yrke som damfrisörskan får på grund av det yrkets dåliga arbetstider med sena kvällar och lördagsarbete, stryka på foten för Sunlight . . .

Anna-Lisa Wester har arbetat elva år på Sunlight: på vaktmästeriet, i fabriken och sedan tre år på tvätteriet. Hon och *Iris Wikholm* är specialise-

rade i syrummet — lagar och märker Sunlights arbetskläder och gör en del andra syarbeten. De jobbar även med mangling och pressning och har också hand om klädförrådet, lämnar ut kläder till nyanställda, märker plaggen med anställningsnummer eller namn och kollar att alla kläder lämnas tillbaka när folk slutar. — Men vi hjälper till med lite av varje när vi får tid över.

3 621 olycksfallsfria dagar stod det på en skylt i tvätteriet. Iris Wikholm, som är skyddsombud där, berättar att det då och då finns småsaker som hon noterar och som rättas till.

Man arbetar på ackord. — Här i tvätteriet är det inte hetsande, anser Iris, men det finns många andra arbetsplatser, som har en enorm press på sig. Varför ska människor jagas, undrar Iris, som också är med i fackstyrelsen. — Vi har arbetat länge inom facket för månadslön, men man tycks inte tro att vi skulle jobba ändå, även om vi inte har ackordspresen på oss. Visserligen har vi fått den fastare delen av lönen höjd och förtjänsten är nu jämnare än tidigare, vilket är positivt.

— Men när man vet att man måste hålla länge i arbetslivet och att vi kvinnor ska arbeta till vi är 63, måste ackordshetsen många gånger vara omänsklig. Jag fattar inte att de kvinnor med småbarn och hem vid sidan av jobbet, pallar, påpekar Anna-Lisa.

VAD TESTAS OCH VARFÖR

Såväl tvättmedel som maskiner testas — Både Sumas och Sunlights tvättmedel testas och även olika fabrikanter tvättmaskiner, berättar *Hans Lindqvist*, ingenjör vid Sunlights utvecklingsavdelning. — Främst jämförs pro-

dukter under utveckling och konkurren-
rentprodukter.

Uppdragen kommer mestadels från marknadsavdelningarna på Suma och Sunlight, som också har var sin utvecklingsavdelning med laboratorium. Sedan fyra år arbetar man i Sverige också åt Danmark och Finland, då det gäller utveckling av tvål, tvätt-, disk- och rengöringsmedel.

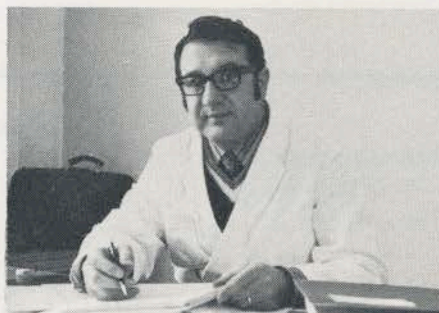
Sumas och Sunlights laboratoriepersonal provtvättar. Fr v Ann Carlson, Lisbeth Eriksson, Karin Andersson och Anita Broberg.

Provtvättningen i tvätteriet sköts av laboratoriepersonal och innan tester sker där, har experimenttvättmedlen prövats i laboratorieskala, d v s i miniatyrtvättmaskiner, som finns på laboratoriet. I det sammanhanget använder man huvudsakligen konstsmutsade lappar.

Sammansättningar vi tycker är lovande provar vi i större skala på tvätteriet och då använder vi privattvätt, eftersom det är viktigt för slutresultatet att provningen sker så nära naturliga förhållanden som möjligt.

Omfattande maskinprovning

— Maskinprovningen är rätt omfattande, säger *Laszlo Arato*, även han

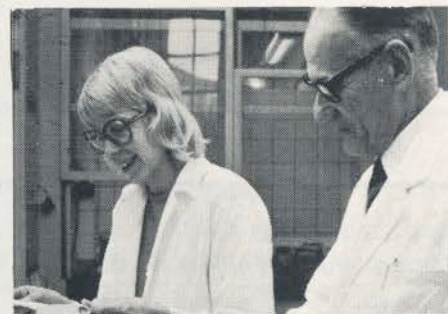

ingenjör på Sunlights utvecklingsavdelning. — Det är importörer eller maskinfabrikanter, som skickar hit sina maskiner, som de ber oss testa. Testerna omfattar mått, kapacitet, program, gångtider, temperaturer och naturligtvis tvättresultat.

Ibland uppstår problem på någon maskintyp. Då kan vi göra delundersökningar. En undersökningsrapport

går sedan till uppdragsgivaren för hans interna bruk. För vissa större maskiner ger vi ibland underlag för tvättböcker, som Hushållsinformation utarbetar.

Centralt lägger man upp en sorts databank med uppgifter från så många maskiner som möjligt från olika länder. Man kan sedan gå in i datorn och få fram uppgifter för vad som är viktigt för att en maskin ska fungera bra.

Tvättinstituttet servar utåt

Tvättinstituttet, som är en utåtriktad serviceavdelning och samarbetar med Hushållsinformation, använder också tvätteriet vid många av sina undersökningar. De får ofta ta emot konsumenters problem och göra analys av tvättskador, till exempel fastställa vad olika missfärgningar kan bero på och hjälpa till att avlägsna svårare fläckar. En annan stor uppgift är att testa maskinfabrikanternas tvätt- och diskmaskiner. På bilden instituttets chef Lennart Rendahl och Marja-Lisa Ohlsson. □

Växeltelefonistens dilemma

De många kontakterna hör till det mest positiva i växeltelefonistens jobb. Att inte kunna ge snabba och korrekta besked hör till de negativa sidorna. Detta framgick, när Unisont gick ut och frågade några av koncernens telefonister:

1. Vad tycker Du bäst om i Ditt jobb?
2. Var ligger de största problemen?
3. På vilka punkter syndar folk mest?
4. Vad kan göras för att underlätta Ditt jobb?

Så här lät svaren:

INTERVJUARE: ANKI ZACHRISSON

En påminnelse till de som har radio/personsökare: Låt den inte ligga avstängd på skrivbordet, i lådan eller i rockfickan. Då gör den ingen nytta. Svara så fort som möjligt — det kan vara ett brådskande samtal.

Gun Andersson
Sunlight, Nyköping

Gun arbetar heltid och har varit anställd i 13 år.

1. Att jag hör glada, trevliga och vänliga röster, är roligt, även om motsatsen förekommer.
2. Vår manuella tungrodda växel kan vara besvärlig. Det uppstår ofta fel med irritationer som följd.
3. Jag kan inte påstå att problemen är stora, utan anser att samarbetet fungerar bra.
4. Anmäl alltid frånvaro, vare sig det gäller semester, tjänstledighet, sjukdom eller korttidsfrånvaro. Meddela när Du beräknar vara tillbaka i tjänst.
Svara alltid så fort som möjligt. Du vinner ingenting på att vänta med att lyfta på luren. Detta kan i stället bidra till att den ringande hinner bli arg och sur.

Kvällens eleganta och välsjungande konferencier var som vanligt Bengt Jägeberg, som här ger blommor till den likaledes välsjungande Berit Bohm.

Glädjebud till Sunlightarna

Som brukligt är vid Sunlights årsfest för Nyköpingspersonalen kom — till glädje för hurrande Sunlightare — beskedet om att julgratifikationen även i år skulle utgå. Glatt emottogs också artisen för kvällen Berit Bohm. 21 (!) veteraner tog emot diplom, checkar och klockor och Lasse Bergs pojkar spelade till dans under aftonen, som slutade redan 00.15. Många hade långt hem, för man festade i grannstaden Norrköping i dess Folkborg. Det finns nämligen inget ställe i Nyköping, som rymmer så många festande Sunlightare på en gång. Vid detta tillfälle var de 650 . . .

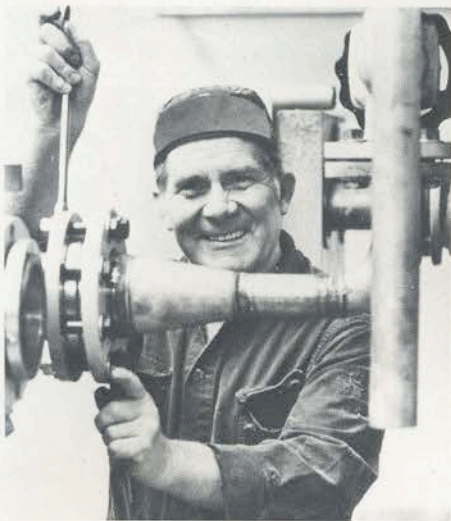

"Tusentals små änglar sjunga håll mig kär" ekade i Folkborgen, när Berit Bohm ledde allsång . . .

Att både Rolf Lindman och Gösta Kavén var glada få uppvakta Bengt Östergren för hans 40 års tjänst kan man inte ta miste på. Fru Siv fick blommor.

SIGGE JONSSON REPARATÖR SUNLIGHT

Miljöbild från verkstaden. I förgrunden Valter Lindhe, t v Roger Henriksson och t h Sigge Jonsson.

— Visst har det blivit mycket bättre nu här på Sunlight, tycker Sigge Jonsson, som sedan 22 år arbetar på Sunlights verkstad i Nyköping.

— Bl a har lokalerna förbättrats. Förut dammade det i fabriken, men förra året skedde en stor förbättring, då fläktar inmonterades, som sköter ventilationen och dammsugningens effektivt. Stämningen bland folket har också blivit friare — förr var här stramare. Detta har successivt insmugit sig och är kanske en följd av att allt fler yngre kommit in i bilden.

— 12 minuter i 7 började jag i morse med att svetsa rostfria rör och krökar, berättar Sigge. — Men sedan bar det av ut till produktionen, där det var driftstopp. Vi har ofta påbörjade jobb, som får vänta, när det blir sådana här blixuttryckningar. Produktionen måste ju hållas igång.

Nyinstallationer, reparationer, underhåll och rensning av avlopp hör till jobben för Sigge och hans fyra kamrater på Sunlights rörverkstad. — På senare tiden har vi haft mycket nyinstallationer och det jag mest sysslar med är svetsning och uppläggning av rör.

På verkstaden arbetar ett 35-tal personer. Största gruppen är reparatörer, så finns det svarvare, rörmokare,

mitt jobb

snickare, elektriker och en truckmon-tör. — Förr var vi fler i verkstaden, men den bättre kvalitén på materialet med rostfria rör och kranar i stället för järnrör och gjutna kranar, har medfört mindre jobb för verkstadsfolket. Men nu har läget stabiliserats och det är sällan någon som slutar. — Det beror nog på att folk trivs här, tror Sigge.

Arbetet täcker hela fabriken och är därför inte så enformigt. — Det är fritt och bra. Man får själv se vad som ska göras. Arbetsledningen kan inte hinna visa allt.

Sigge arbetar dagtid och bara någon enstaka natt, när speciella jobb ska utföras.

Man arbetar på ackord. — Jag tycker inte det fungerar här på verkstaden. Det är ett tokigt system. Eftersom vi är beroende av att det ska vara tomt vid maskinerna, när vi börjar våra jobb, krävs det en enorm exakthet och samarbete mellan pro-

duktion och verkstad, för att det ska fungera. De vid maskinerna är ju också beroende av ackordet och vi kan inte jobba när maskinerna är igång. Detta klaffar inte alltid och det blir lätt en irriterad stämning, som är helt onödigt och inte skulle förekomma, om alla hade sin bestämda lön.

Sigge är med i verkstadsklubbens styrelse där man diskuterar sina interna problem och försöker få dem avhjälpna. — Det är bara när våra önskemål inte vinner gehör, som vi vänder oss till facket. I övrigt håller vi på verkstaden ihop rätt bra även på fritiden. Många av oss deltar i motionsgymnastiken och en hel del av Sunlights orienterare har sitt dagliga jobb här.

Vad han tror om de anställdas deltagande i Sunlights samarbetsgrupp, vill inte Sigge säga något om än, eftersom det är så nytt. — Men jag brukar läsa företagsnämndsprotokol-len, där man tyvärr sällan ser att någon "säger nåt".

Arbetsmiljön i verkstaden, där var och en har sitt lilla "bås", är ren och snygg och med dämpad "musik under arbetet". — Ja, vi hör faktiskt radion, för här är inte sånt oväsen. Och lite musik piggar upp... □